

УДК 639.311

**ВПЛИВ СТРОКІВ ЗАРИБЛЕННЯ НА ЯКІСТЬ ЦЬОЇ ОРІЧОК
ТОВСТОЛОБИКА ТА РИБОПРОДУКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВІВ.**

Данильчук Г.А.

Проблема якості рибопосадкового матеріалу протягом тривалого часу залишається актуальною в сучасному рибництві. Ця тривалість зумовлена тим, що абсолютна більшість рибогосподарських підприємств вирощує або користується рибопосадковим матеріалом корона та рослиноїдних риб, які не відповідають стандарту, що є однією з головних вад рибництва, яке базується на традиційних рибоводних ставах, садках, лотках, басейнах. В умовах ведення рибництва в таких господарствах є реальні можливості оперативно впливати на динаміку збільшення біомаси корона і рослиноїдних риб, що дає змогу отримувати прогнозовані результати. Проте, сучасна спеціалізована література свідчить про те, що якість рибопосадкового матеріалу в значній мірі є передумовою досягнення прогнозованих параметрів рибництва. В цьому зв'язку накопичено великий досвід, який підтверджує жорстку залежність між середньою масою товарної продукції, що незаперечно впливає на рибопродуктивність та організаційно-економічні показники, які характеризують ефективність технології виробництва.

Все вищевикладене повною мірою може бути віднесено до рибництва, яке базується на континентальних водоймах різного походження та цільового призначення. В першу чергу це пов'язано з тим, що гідробіологічний режим цих водойм залежить від ряду водокористувачів, і в останню чергу, задовольняє потреби рибництва. Ці водойми практично ніколи не залишаються без води. Їх тотальний облов не є можливим. Тому, порівнюючи їх з традиційними рибоводними ставами, необхідно мати на увазі, що, проводячи вилов риби, ми маємо справу не з виходом риби, а з рибпромисловим поверненням, що

залежить не тільки від біологічної виживаємості, а і від ефективності або інтенсивності промислу. Неможливість повного скидання води та щорічного вилову риби призводить до того, що продовжується процес накопичення в малих водосховищах старших вікових груп коропа, рослиноїдної риби а також хижаків. Існуючі літературні джерела свідчать про те, що показники промислового повернення закономірно зростають по мірі того, як збільшується середня маса рибопосадкового матеріалу, до виключно важливо для рибничих господарств, які базуються на озерах та водосховищах.

Аналізуючи практичну діяльність ВАТ “Миколаївське державне сільськогосподарське рибоводне підприємство”, яке вирощує товарну рибу на малих водосховищах, пов'язаних з ірригаційними системами області, ми прийшли до висновку, що є певний зв'язок між показниками рибопродуктивності та якістю рибопосадкового матеріалу.

В зв'язку з цим нами були виконані спеціальні дослідження, основною метою яких було одержання крупних цьогорічок і, в першу чергу, це відноситься до товстолобика, який в сучасних умовах є основним об'єктом пасовищної аквакультури. Згідно сучасної точки зору, середня маса рибопосадкового матеріалу в якості стандарту прийнята 25-30 г. Бажаючи з вищенаведених причин отримати рибопосадковий матеріал підвищеної маси, ми вивчали вплив строків зариблення ставів на рибопродуктивність та середню масу цьогорічок товстолобика. При цьому, в якості концепції при інших однакових факторах вважали, що тривалість вегетаційного періоду в ранньому онтогенезі повинна вплинути на середню масу та рибопродуктивність вирощувальних ставів. Для одержання об'єктивної інформації з цього питання були закладені спеціальні досліди, де зариблення вирощувальних ставів здійснювалося в різні строки, що зумовлювало, з одного боку, різний термін вегетації, а з другого - різноякісність матеріалу, який використовувався для зариблення

вирощувальних ставів.

Для вирішення цієї задачі було використано три вирощувальних става, площа яких коливалась від 15 до 19 гектарів. При цьому щільність посадки в дослідних ставах була досить близькою, що характерно взагалі і відносно окремих компонентів полікультури (табл.1).

Таблиця 1

Вплив строків зариблення на якість цьогорічок товстолобика

Строк зариблення	Вид риби	Посаджено		Виловлено		Вихід, %	Рибпродукція, кг/га
		тис.шт/га	середня маса, г	тис.шт/га	середня маса, г		
РАННІЙ	Короп	27,8	0,30	17,8	11,5	66,00	211
	Товстолобик	11,1	0,27	4,7	56,0	42,00	263
	Всього	38,9	–	22,5	–	–	474
СЕРЕДНІЙ	Короп	28,5	0,50	19,0	19,0	74,51	361
	Товстолобик	9,0	0,30	8,0	43,0	88,89	344
	Всього	37,5	–	27,0	–	–	705
ПІЗНІЙ	Короп	27,3	0,50	16,0	10,5	58,54	252
	Товстолобик	10,7	0,50	7,3	33,0	68,75	241
	Всього	38,0	–	23,3	–	–	493

Порівнюючи вплив строків зариблення на якість товстолоба, можна констатувати, що в межах вибраних щільностей посадки суттєву перевагу мали цьогорічки ранніх строків зариблення. Відставали від них товстолобики середніх строків зариблення, а найгірші показники за масою мали товстолобики пізніх строків зариблення, але в кожному варіанті (особливо в першому та другому) середня маса була значно вища стандарту. При цьому, оцінюючи показники рибпродуктивності, що пов'язано не тільки зі штучною масою, а й з виходом цьогорічок товстолобика, бачимо, що кращі показники характерні для середніх строків зариблення, що на нашу думку пов'язано не стільки з тривалістю вегетації, а й з більшим виходом, що зумовлено оптимізацією термічного режиму в цей період.

Оцінюючи результати виконаних досліджень, можна впевнено стверджувати, що при використанні середніх строків зариблення є реальна можливість одержувати цьогорічок товстолобика високої якості, що поєднується з достатньо високими показниками виходу при задовільній величині рибопродукції.

В зв'язку з тим, що вирощування рибопосадкового матеріалу здійснювалось практично за принципом пасовищної аквакультури, отримані результати доцільно розглядати в якості попередніх. Нарощуючи, а це доцільно відносно рибопосадкового матеріалу, заходи інтенсифікації можна значно підвищити рибопродуктивність ставів по товстолобику і суттєво покращити кількісні та якісні показники по вирощуванню цьогорічок коропа в полі культурі з товстолобиком.

В загальному циклі отримання життєстійкого матеріалу цьогорічок коропа та товстолобика поряд з рядом відомих факторів суттєве значення мають строки зариблення. Оптимальне поєднання строків зариблення з структурою полікультури вирощувальних ставів та способів їх зариблення може стати об'єктивною передумовою створення технології виробництва крупного рибопосадкового матеріалу, адаптованого до пасовищної аквакультури малих водосховищ.